

Inspectie Veiligheid Defensie
Ministerie van Defensie

Toezichtjaarplan 2022

Inspectie Veiligheid Defensie

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Voorwoord	3
1 Terugblik	4
1.1 <i>Terugblik op het jaarverslag 2020</i>	4
1.2 <i>Terugblik op het jaarplan 2021</i>	4
1.3 <i>Ontwikkelingen in het domein</i>	5
2 Toezicht	6
2.1 <i>Verantwoordelijkheden toezichthouder</i>	6
2.2 <i>Geplande toezichtactiviteiten</i>	7
2.3 <i>Samenwerking met andere toezichthouders</i>	10
3 Ontwikkelingen IVD	12
3.1 <i>Kwaliteitsmanagementmodel IVD</i>	12
3.2 <i>Toezichtcyclus IVD</i>	12
3.3 <i>Datagedreven risicogestuurd toezicht</i>	12
3.4 <i>Systeemgericht toezicht</i>	13
3.5 <i>Opleidingen</i>	13
3.6 <i>Projectmatig werken</i>	13

Voorwoord

De Inspectie Veiligheid Defensie kondigt in dit jaarplan 2022 aan welke onderzoeken zij het komende jaar gaat doen. Ook wordt duidelijk welke onderzoeken volgend jaar doorlopen. Het jaarplan gaat daarnaast in op de kwalitatieve ontwikkeling die de inspectie voor ogen heeft. Een belangrijke ontwikkeling in het toezicht van de IVD is de introductie van systeemgericht toezicht. In 2021 heeft de inspectie drie pilots uitgevoerd en komend jaar gaat zij bij alle defensieonderdelen systematisch de toestand en werking van de veiligheidsmanagementsystemen onderzoeken.

Maar daarbij blijft het niet bij. De IVD neemt de rol over van de Visitatiecommissie Defensie en Veiligheid (commissie-Verbeet) die tussen 2018 en 2021 de voortgang toetste van het plan van aanpak 'Een veilige defensieorganisatie'. De minister heeft de Tweede Kamer daarover geïnformeerd en stelde daarbij dat het aan de IVD is de defensieorganisatie scherp te houden. De inspectie gaat zich onder meer richten op de voortgang van de 'Agenda voor veiligheid', dat wil zeggen het vervolg op het plan van aanpak uit 2018. De IVD zal de effecten op de veiligheid vanuit verschillende invalshoeken beoordelen en werkt daartoe samen met de Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht, de IGK.

De gezamenlijke aanpak van de IVD en de IGK is de uitdrukking van het streven naar meer samenwerking in het toezicht bij Defensie. Een ander concreet voorbeeld daarvan is het onderzoek dat de IVD en het Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen gaan doen naar het thema gevaarlijke stoffen bij Defensie. Gezamenlijke projecten zoals deze geven inhoud aan het streven van de toezichthouders bij Defensie de samenhang en kwaliteit van hun toezicht te versterken. Zij hebben zich daartoe verenigd in het Toezichtberaad Defensie. Een klein team dat de beoogde ontwikkeling zal ondersteunen en aanjagen gaat met ingang van 2022 van start.

De inspecteurs-generaal van de rijksinspecties, verenigd in de Inspectieraad, hebben in 2020 op uitnodiging van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in twee brieven hun visie geschetst op de doorontwikkeling van het rijkstoezicht. Zij staan in hun advies ook stil bij het tanende publieke vertrouwen in de overheid en wat dit vraagt van het samenspel van beleid, uitvoering en toezicht. Zij pleiten er onder meer voor de onafhankelijkheid van de rijksinspecties te verankeren in een wet. Een nieuw kabinet zal hierover een standpunt bepalen, wellicht in 2022. De IVD wil zich ontwikkelen tot een toonaangevende toezichthouder en zet daartoe komend jaar weer belangrijke stappen. Zij doet dit in een veranderende omgeving, in een periode waarin de COVID-19 pandemie hardnekkig blijkt en met alle beperkingen die daarmee gepaard gaan. Met als leidraad haar kernwaarden vakkundig, onafhankelijk, respectvol en transparant hoopt de IVD het lerend vermogen van Defensie op veiligheidsgebied te stimuleren en de veiligheid te vergroten. Alle IVD-medewerkers zetten zich ook in 2022 met overtuiging en volharding voor deze missie in. Hun motto is onveranderd: Veiligheid vergt aandacht, steeds weer.

Wim Bargerbos
Inspecteur-Generaal Veiligheid

1 Terugblik

De IVD wil met haar toezicht een effectieve bijdrage leveren aan het lerend vermogen van de defensieorganisatie en de veiligheid van de defensiemedewerkers. Zo'n ambitie is gebaat bij reflectie. Het doel daarvan is vast te stellen wat we kunnen leren uit het verleden om te verbeteren of meer aandacht te geven in de toekomst. In dit eerste hoofdstuk wordt daarom kort teruggekeken op de afgelopen periode om te bezien wat dit betekent voor het toezicht van de IVD in het jaar 2022.

1.1 Terugblik op het jaarverslag 2020

In het Jaarverslag 2020 heeft de IVD enige aandachtspunten benoemd die voortkwamen uit een integrale beschouwing van alle onderzoeksactiviteiten van de inspectie. Het is belangrijk dat de IVD steeds beter in staat is aandachtspunten en patronen te herkennen. De inspectie kan de defensieorganisatie haar beelden voorhouden, maar ze helpen ook de inspectie zelf haar instrumenten van toezicht beter te richten. Het uiteindelijke doel een geobjectiveerd beeld van de 'staat van de veiligheid' van Defensie op te bouwen. Dit doet de inspectie via consultatie, analyse van eigen en externe onderzoeksrapporten en een beschouwing van trends en ontwikkelingen. De IVD heeft in de voorbereiding van dit Jaarplan 2022 de eerste methodische stappen op weg daar naartoe gezet.

In haar Jaarverslag 2020 onderstreepte de IVD de noodzaak van het stapsgewijs aanscherpen van haar interne processen en de ontwikkeling van de medewerkers. Immers, kwaliteit in de organisatie is een van de belangrijkste voorwaarden voor goede onderzoeken en rapportages. De basis moet op orde zijn. Dit ontwikkelproces vraagt ook het komende jaar de aandacht en capaciteit. Dit is een investering die zich in de toekomst ruimschoots terug zal betalen.

Zoals gemeld in het jaarverslag hebben de toezichthouders van Defensie zich gezamenlijk ten doel gesteld de samenhang en kwaliteit van het toezicht te versterken. Mede om die reden heeft de IVD bij de samenstelling van haar programma voor 2022 nadrukkelijk gezocht naar samenwerkingsmogelijkheden met de collega-toezichthouders. Samen vormen zij inmiddels het Toezichtberaad Defensie. Een ondersteuningsteam zal de toezichthouders daarbij bijstaan. Het team zal in het eerste kwartaal van 2022 operationeel zijn en een aanvang maken met zijn werkzaamheden.

In het jaarverslag van de IVD maakte melding van het naderende einde van het werk van de Visitatiecommissie (de commissie-Verbeet). Inmiddels heeft de commissie haar werkzaamheden beëindigd. De minister informeerde de Tweede Kamer dat de IVD de taken van de Visitatiecommissie overneemt en dat het aan de inspectie is de defensieorganisatie scherp te houden. De inspectie gaat deze belangrijke taak het komende jaar vormgeven.

1.2 Terugblik op het jaarplan 2021

De COVID-19 pandemie heeft ook invloed gehad op de werkzaamheden van de IVD. De Coronamaatregelen dwongen de inspectie de werkwijze op onderdelen aan te passen. Zo zijn waar nodig de geplande toezichtactiviteiten en de wijze van uitvoering van bezoeken aangepast. In de acute fase van de Coronacrisis is er alleen onderzoek ter plaatse uitgevoerd als dit noodzakelijk

was, bijvoorbeeld bij categorie 4-voorvallen die niet op afstand of op andere wijze te onderzoeken waren. Vanaf mei 2021 zijn weer meer inspectiebezoeken en interviews op locatie gehouden, mede omdat toezicht en interviews 'op afstand' geen volwaardige alternatieven bleken. De beperkte onderzoeksmogelijkheden in het voorbije jaar hebben ertoe geleid dat dit jaarplan 2022 activiteiten en onderzoeken bevat die vanuit 2021 zijn doorgeschoven.

In 2021 heeft de IVD gewerkt aan tal van onderzoeken. Onveranderd is de capaciteit voornamelijk naar voorvalonderzoek gegaan. Voorvalonderzoeken blijven belangrijk voor de IVD en Defensie, maar de ambitie is wel de overige instrumenten van toezicht (thematisch onderzoek, systeemgericht toezicht en toetsing van beleidsvoornemens en ontwerp-regelgeving op handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid) de komende jaren nadrukkelijker in te zetten. Het komende jaar maakt de inspectie een begin daarmee, mede op basis van drie pilots voor systeemgericht toezicht die zij in 2021 deed. In 2022 gaat systeemgericht toezicht van start en wordt het verder uitgebouwd.

1.3 Ontwikkelingen in het domein

De IVD ziet twee belangrijke ontwikkelingen in het toezichtdomein die terug moeten komen in de programmering van het komende jaar. De toeslagenaffaire heeft de overheid doen beseffen dat er de afgelopen jaren te weinig aandacht was voor het burgerperspectief. Ook het toezicht moet zich dat realiseren. De IVD betreft daarom in 2022 het perspectief van de defensiewerknemer nadrukkelijker bij haar onderzoek.

De tweede ontwikkeling die ook in 2022 de aandacht van de IVD vergt, is de maatschappelijke trend naar meer openheid en transparantie. Juist voor een inspectie is openheid over en navolgbaarheid van de gemaakte keuzes van belang. Om die reden betreft de IVD dit aandachtspunt nadrukkelijk bij haar doorontwikkeling.

2 Toezicht

De IVD houdt toezicht op de fysieke en sociale veiligheid bij Defensie. Dit doet zij om te bevorderen dat alle defensiemedewerkers veilig hun werk kunnen doen. De inspectie komt op basis van onderzoek tot haar bevindingen en oordelen. Momenteel zijn bij de inspectie vijftien onderzoeken gaande en die gaan grotendeels door in 2022. Daarnaast voorziet de inspectie nieuwe onderzoeken en begint zij met de uitvoering van haar systeemgericht toezicht. In paragraaf 2.2 is een en ander gespecificeerd. In voorkomend geval beoordeelt de inspectie de handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid van nieuw beleid en nieuwe regelgeving. Naast de geplande onderzoeken houdt de inspectie ook in 2022 rekening met de mogelijkheid van ernstige voorvallen die onderzoek vergen.

2.1 Verantwoordelijkheden toezichthouder

De IVD werkt als rijksinspectie onafhankelijk en valt onder de politieke verantwoordelijkheid van de minister van Defensie. In overeenstemming met de 'Aanwijzingen inzake de rijksinspecties' van de minister-president bepaalt de IVD zelf waar zij onderzoek naar doet en op welke wijze. De inspectie komt zelfstandig tot haar bevindingen en oordelen en rapporteert rechtstreeks aan de minister. De IVD staat als toezichthouder los van beleid en uitvoering. De 'Regeling werkwijze en bevoegdheden van de Inspectie Veiligheid Defensie' is daarvoor mede de formele basis. Het 'Onderzoeksprotocol IVD' beschrijft de werkwijze van de IVD.

2.1.1 Soorten toezicht

De IVD heeft vier hoofdtaken:

1. Toezicht op de taakuitvoering op het gebied van veiligheid, waaronder de naleving van wet- en regelgeving bij Defensie;
2. Onderzoek doen naar ernstige voorvallen;
3. Beleid en uitvoeringsregels op het gebied van veiligheid ex ante toetsen op uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid;
4. De Minister van Defensie gevraagd en ongevraagd adviseren ten aanzien van alle vraagstukken die de veiligheid aangaan.

De IVD hanteert in haar toezicht drie methoden, namelijk voorvalonderzoek, thematisch onderzoek en systeemgericht toezicht:

Voorvalonderzoek

Het doel van voorvalonderzoek is de toedracht en achterliggende oorzaken van ernstige ongevallen te achterhalen om ervan te leren en herhaling te voorkomen. Defensie maakt een onderscheid tussen vier categorieën voorvallen, waarbij categorie 1 de lichtste en 4 de zwaarste voorvallen betreffen. De IVD is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de categorie 4-onderzoeken en kan desgewenst onderzoek doen naar voorvallen in de overige categorieën.

Thematisch onderzoek

Bij thematisch onderzoek onderzoekt de IVD specifieke vraagstukken die belangrijk zijn voor de veiligheid. Een voorbeeld van een thematisch onderzoek is het vervoer van gevaarlijke stoffen. Deze thema's kunnen voortvloeien uit voorvallen, risicoanalyses, politieke en maatschappelijke actualiteiten en bevindingen uit andere IVD onderzoeken.

Systeemgericht toezicht

In 2021 voerde de IVD zoals vermeld drie pilots uit voor systeemgericht toezicht. Met ingang van 2022 wil de IVD met een kort-cyclische aanpak defensieonderdelen snel handvatten voor verbetering bieden. De toezichtbezoeken leveren de inspectie informatie op over de ontwikkeling van het veiligheidsmanagement bij Defensie.

2.2 Geplande toezichtactiviteiten

De onderstaande paragrafen gaan nader in op de onderzoeksprogrammering van de IVD en de vormen van toezicht die de IVD hanteert.

2.2.1 Proces onderzoeksprogrammering

De IVD beoogt in 2022 haar onderzoek risicogericht te programmeren. Jaarlijks worden risico-onderwerpen geïnventariseerd, geanalyseerd, gewogen en geprioriteerd. Waar kwantitatieve informatie over risico's ontbreekt, wordt een kwalitatieve benadering gevolgd. Om veiligheidsrisico's te identificeren, maakt de IVD gebruik van:

- rapporten en analyses van de defensieonderdelen,
- interne kenniscentra en andere toezichthouders,
- eigen waarnemingen.

Het consulteren van veiligheidsfunctionarissen en deskundigen zorgt vervolgens voor context en samenhang.

Op basis van beschikbare gegevens schat de IVD de ernst en omvang van risico-onderwerpen. Vervolgens prioriteert ze aan de hand van onderstaande vier aspecten:

1. Relevantie: Betreft het thema een relevant en actueel onderwerp, eveneens in politiek-bestuurlijk opzicht, en is de aanpak hiervan urgent?
2. Verwachte veiligheidswinst: Kan de IVD met haar activiteiten, in het bijzonder thematisch en systeemgericht onderzoek, de veiligheid vergroten en hoe?
3. Onderzoekbaarheid: hoe ziet een concreet onderzoek/systeemgericht toezicht naar het thema eruit en wat is de uitvoerbaarheid hiervan?
4. Samenwerking: leent het thema zich voor onderzoekssamenwerking met andere interne toezichthouders?

Per thema formuleert de IVD potentiële onderzoeksopdrachten waarmee ze doeltreffend en doelmatig gestalte kan geven aan haar toezicht. Na vaststelling van de prioritaire thema's worden geselecteerde onderzoeksopdrachten nader uitgewerkt voor het komende jaar. Na voltooiing van het jaarplan volgt een evaluatie, waarna de toezichtcyclus verder gaat met het jaarverslag en de oriëntatie op onderwerpen voor het volgende jaar.

In 2022 start de inspectie de volgende nieuwe onderzoeken:

Thematische onderzoeken

Agenda voor Veiligheid

De IVD neemt de rol over van de Visitatiecommissie Defensie en Veiligheid die tussen 2018 en 2021 de voortgang toetste van het plan van aanpak 'Een veilige defensieorganisatie'. De IVD gaat zich richten op de voortgang van de 'Agenda voor veiligheid', dat wil zeggen het actuele vervolg dat Defensie geeft aan het plan van aanpak uit 2018. De IVD zal de effecten op de veiligheid vanuit verschillende invalshoeken beoordelen en werkt daartoe samen met de Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht. De aandacht van de IVD richt zich daarbij op de uitvoering en effectbereiking van plannen, de IGK kijkt naar de beleving daarover bij de werknemers.

Keten gevaarlijke stoffen

Zowel de IVD als het KMCGS houdt bij Defensie toezicht op de keten van gevaarlijke stoffen. Het komende jaar starten zij samen een verdiepend, thematisch onderzoek waaruit Defensie concrete lessen kan trekken om de veiligheid in de keten te verbeteren. Het is dus nadrukkelijk een leeronderzoek dat los staat van de handhavende rol die het KMCGS ook heeft.

Defensie en RI&E's

De IVD begint in 2022 met een thematisch onderzoek naar de Risico-Inventarisatie en -Evaluaties (RI&E's) bij Defensie. Onderwerp van onderzoek is de volledige RI&E-keten binnen Defensie, inclusief de effectiviteit van de ketenpartners. Ook de rol van Defensie als werkgever en die van het Coördinatiecentrum Expertise Arbeidsomstandigheden en Gezondheid (CEAG) als interne Arbodienst worden beschouwd. In dit verband is ook de positie van het CEAG als kenniscentrum in de bestuursstructuur van belang.

Systeemgericht toezicht

De inspectie start in 2022 met deze vorm van toezicht om de stand van zaken en de ontwikkeling van het veiligheidsmanagement bij de zeven defensieonderdelen in kaart te brengen. De IVD beoordeelt hoe de organisatie haar processen heeft ingericht, of zij die volgt en zelf vaststelt dat zij veilig werkt, en of dit leidt tot een aanvaardbaar veiligheidsniveau. Hierbij onderscheidt de IVD de gebruikelijke vier bestanddelen van het veiligheidsmanagementsysteem, namelijk:

1. Veiligheidsbeleid, veiligheidsorganisatie en leiderschap,
2. Veiligheidsdoelen, planning en risicobeheersing,
3. Mensen, middelen, faciliteiten, documentatie en communicatie,
4. Veiligheidsborging, prestatiemeting en evaluatie, continu verbeteren.

Om de toezichtlast per bezoek beperkt te houden, onderzoekt de IVD telkens een van deze vier thema's om de staat van het veiligheidsmanagementsysteem te beoordelen. Zo onderzoekt zij in een cyclus van twee jaar het veiligheidsmanagementsysteem bij alle zeven defensieonderdelen. Nadat de inspectie een thema bij alle onderdelen heeft onderzocht, beschrijft zij in een rapport de stand van zaken en de ontwikkelingen. De IVD streeft ernaar samen te werken met andere toezichthouders binnen en buiten Defensie, bijvoorbeeld door informatie uit te wisselen of samen toezichtactiviteiten uit te voeren.

Naast deze onderzoeken zet de IVD in 2022 de volgende onderzoeken voort:

Voorvalonderzoeken

Veiligheid bij duiken

Het betreft het onderzoek naar het duikongeval op 9 april 2019 waarbij een duiker van het Commando Zeestrijdkrachten onwel werd kort nadat hij weer boven water kwam.

Voorval tijdens opleiding Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten

De IVD onderzoekt de aard, de omstandigheden en de gevolgen van een oefening eind oktober 2017 tijdens de vuurwapenopleiding bij de Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten.

Parachuteongeluk vliegveld Teuge

De inspectie onderzoekt het voorval op 23 juli 2019 waarbij een militair van het Commando Landstrijdkrachten bij een parachutesprong op vliegveld Teuge om het leven kwam.

Ongeval Bonaire

De IVD onderzoekt de toedracht en de afhandeling van een val met blijvend letsel op 28 april 2017 van een korporaal van de Luchtmobiele Brigade bij een compagniesoefening op Bonaire.

Val van CV90-gevechtsvoertuig in Duitsland

De IVD onderzoekt het voorval op 6 september 2019 waarbij een militair van het Commando Landstrijdkrachten gewond raakte na een val van een CV90-gevechtsvoertuig waaraan hij onderhoud pleegde. Het voorval gebeurde op het oefenterrein Klietz in Duitsland.

Ongeval ontploffing opblaassysteem rubberen verkenningsboot KCT

De inspectie onderzoekt het incident van 10 november 2020 waarbij de hogedruk bodem van een rubberen verkenningsboot (Zodiac) kort nadat twee militairen van het Korps Commandotroepen (KCT) de boot met perslucht hadden bijgevuld ontplofte. Bij het ongeval zijn de twee militairen ernstig gewond geraakt, een van hen heeft blijvend letsel.

Schietincident Kamp Marmal

De IVD onderzoekt het voorval op 16 januari 2021 waarbij een militair van de landmacht tijdens een oefening met losse munitie op Kamp Marmal, Mazar-e-Sharif (Afghanistan) gewond raakte aan zijn arm.

Thematische onderzoeken

Sociale veiligheid in de vervolgopleidingen van onderofficieren

In 2019 begon de IVD een onderzoek naar sociale veiligheid in de vervolgopleidingen van onderofficieren.

Veiligheid bij duiken

Dit betreft een verdiepend onderzoek naar de uitvoering van de aanbevelingen voortkomend uit het interne defensieonderzoek uit 2018 naar een duikongeval in de West in 2015 waarbij een marine duiker om het leven kwam.

Afhandeling kleine voorvallen, incidenten en bijna-ongelukken

De IVD onderzoekt in hoeverre Defensie potentiële veiligheidsrisico's signaleert op basis van kleine incidenten. Hieronder worden begrepen onveilige situaties, incidenten en categorieën 1- en 2-voorvallen. De inspectie onderzoekt ook wat er met signalen gebeurt.

Inzicht in gevaarlijke stoffen

De IVD onderzoekt de aanpak en de voortgang van de (nadere) inventarisatie van de omgang met gevaarlijke stoffen (specifiek: Carcinogene, mutagene en reprotoxische (CMR)-stoffen) bij Defensie. De IVD is in overleg met de Inspectie SZW tot de keuze voor dit onderzoek gekomen. De Inspectie SZW heeft een landelijk programma inzake gevaarlijke stoffen.

Meerjarig onderzoek missies

In 2020 is de IVD het ‘Onderzoeksprogramma veiligheid bij inzet buitenland’ gestart. In 2020 is de IVD begonnen met de eerste twee onderzoeken uit dit programma. Het eerste onderzoek betreft de voorbereidingsfase van de missie in de Straat van Hormuz. De door Frankrijk geleide *European-led Maritime Awareness Mission in the Strait of Hormuz* (EMASoH) startte op 24 februari 2020. Het tweede onderzoek concentreert zich op de operationele uitvoering, waarbij de IVD zich richt op de missie in Litouwen. Defensie levert sinds 2017 een bijdrage aan de versterkte militaire aanwezigheid van de NAVO in Litouwen, de zogeheten *enhanced Forward Presence*.

2.3 Samenwerking met andere toezichthouders

2.3.1 Toezichtberaad

Bij Defensie zijn verscheidene toezichthouders actief. Hoewel hun werkterreinen, hun taken en bevoegdheden en hun organisatorische ophanging uiteenlopen, hebben zij zich in 2020 verenigd in het Toezichtberaad Defensie. Naast de IVD gaat het om de Inspectie Militaire Gezondheidszorg (IMG), het Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen (KMCGS), de Militaire Luchtvaart Autoriteit (MLA), de Beveiligingsautoriteit (BA) en de Functionaris Gegevensbescherming (FG). De Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht en een vertegenwoordiger van het Bureau Secretaris-Generaal nemen als toehoorder deel aan het beraad. De inspecteur-generaal is formeel geen toezichthouder, maar zijn onderzoeken verrijken wel het inzicht in de staat en het functioneren van de defensieorganisatie. De Inspecteur-Generaal Veiligheid is als coördinerend toezichthouder voorzitter van het beraad.

De doelstelling van het Toezichtberaad is het versterken van de kwaliteit en de samenhang van het toezicht, om zo het effect ervan en de zichtbaarheid binnen Defensie te vergroten. Met ingang van 2022 is er een team actief dat de leden van het beraad hierbij ondersteunt en vooral de kwaliteit en impuls zal geven. Dit ondersteuningsteam bestaat uit de secretaris van het Toezichtberaad, twee methodologen, twee redacteuren en een informatiebeheerder. Concrete onderwerpen waarmee het ondersteuningsteam aan de slag gaat, zijn:

1. Werkwijzen:
 - Methodologie,
 - Redactie,
 - Kwaliteits- en procesbeheersing,
 - Communicatie.
2. Competentieopbouw van medewerkers door middel van opleidingen.
3. Kennisontwikkeling en -deling.
4. Stimuleren van innovatie.

2.3.2 Samenwerking met interne toezichthouders

De samenwerking tussen de toezichthouders komt niet alleen tot uitdrukking in de instelling van het beraad. Waar mogelijk en relevant werken zij ook in de praktijk samen. Dit kan ad hoc, maar in toenemende mate zal samenwerking een structureel karakter krijgen. Zo start de IVD in 2022 nieuwe onderzoeken met de IGK en het KMCGS.

2.3.3 Samenwerking met externe toezichthouders

Er bestaan relaties tussen de IVD en toezichthouders van (andere) rijksinspecties. De voornaamste samenwerkingspartners zijn:

- De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT),
- De Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA),
- De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ),
- De Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS),
- De Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit (NVWA) en
- De Autoriteit Persoonsgegevens (AP).

De relaties met deze externe toezichthouders varieert van informatie-uitwisseling tot het samen uitvoeren van onderzoeken en audits.

Inspectieraad

De Inspecteur-Generaal Veiligheid neemt deel aan de (landelijke) Inspectieraad van de inspecteurs-generaal van de rijksinspecties en andere toezichthouders. Ook agendaleden, waaronder de Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht, en samenwerkingspartners nemen deel aan de beraadslagingen.

3 Ontwikkelingen IVD

De IVD kende in 2018 een voortvarende start, waarbij de organisatie snel gevormd werd met een goede onafhankelijke positionering binnen Defensie. Er is een basisstructuur neergezet terwijl de onderzoeken begonnen. Dat heeft professionele producten opgeleverd. Een externe evaluatie in 2020 bevestigde dat positieve beeld, maar wees ook uit dat er aandacht nodig was voor de doorontwikkeling van de jonge organisatie en haar medewerkers en het stroomlijnen van de bedrijfsvoering. Op managementniveau waren heldere communicatie en slagvaardigheid aandachtspunten, aldus de evaluatie. De IVD heeft de aanbevelingen uit de evaluatie ter harte genomen.

3.1 Kwaliteitsmanagementmodel IVD

Kwalitatief hoogwaardige toezichtproducten, die werkelijk het leren in de defensieorganisatie stimuleren en bijdragen aan verbetering van de veiligheid, zijn de maatstaf voor de IVD. De interne organisatie, procedures en richtlijnen zijn erop gericht deze kwaliteit steeds beter te waarborgen. In dat kader ontwikkelt de inspectie een kwaliteitsmanagementmodel dat aansluit op haar werkprocessen en werkwijze. In de eerste drie jaar na de oprichting lag de nadruk op het neerzetten en ontwikkelen van de inspectie en het opleiden van de medewerkers. Inmiddels besteedt de inspectie veel aandacht aan de verdere doorontwikkeling tot een volwassen toezichthouder, te beginnen met meer projectmatig werken en het op orde brengen van het informatiebeheer. In 2022 wil de IVD dat haar basisprocessen structureel goed geregeld zijn, met als referentiekader het kwaliteitsmanagementmodel dat dan gereed zal zijn.

3.2 Toezichtcyclus IVD

In 2021 begon de IVD aan een procesbeschrijving van haar jaarlijkse toezichtcyclus. Met behulp van een gestructureerde en methodologische aanpak wil de inspectie haar onderzoekscapaciteit weloverwogen inzetten en met haar toezicht het grootste effect te bereiken. Een procesmatige aanpak maakt ook de keuzes die de IVD in haar toezicht maakt transparant, herleidbaar en navolgbaar.

3.3 Datagedreven risicogestuurd toezicht

De IVD wil haar capaciteit en middelen effectief inzetten. Zij wil daarom de onderwerpkeuze van thematische en systeemgerichte onderzoeken baseren op een onderbouwde schatting van risico's en afwegingen van doelmatigheid en doeltreffendheid. Daarvoor moet de inspectie beschikken over actuele en betrouwbare gegevens. De IVD werkt aan de ontwikkeling van haar datagedreven toezicht, in overeenstemming met de defensiestrategie voor *Data Science* en *Artificial Intelligence*. De *Chief Information Officer* (CIO) van Defensie heeft vastgelegd hoe Defensie de komende jaren de optimale benutting van datagedreven werken kan vormgeven. De strategie bevat generieke voorwaarden om op vijf toepassingsgebieden concrete datagedreven informatie- en analyse-instrumenten te ontwikkelen. Eén van die gebieden is de *Roadmap* Veiligheid. Samen met de andere interne toezichthouders werkt de IVD in 2022 aan de ontwikkeling van deze *Roadmap* Veiligheid, op weg naar een meer datagedreven werkwijze om de veiligheid binnen Defensie te verbeteren.

3.4 Systeemgericht toezicht

Zoals eerdergenoemd in dit jaarplan begint de IVD in 2022 met systeemgericht toezicht bij de zeven defensieonderdelen. Dit is een belangrijke ontwikkeling in het toezicht van de inspectie.

3.5 Opleidingen

Om een bijdrage te kunnen leveren aan het lerend vermogen van Defensie moet de IVD zelf ook een lerende organisatie willen zijn die werkt in overeenstemming met haar kernwaarden, te weten vakkundig, onafhankelijk, respectvol en transparant. Het uitgangspunt is dat medewerkers zich moeten kunnen ontwikkelen, in aansluiting op wat de IVD als organisatie nodig heeft en de ruimte die zij hun kan bieden. De IVD streeft ernaar medewerkers breed te kunnen inzetten, zodat de organisatie flexibel kan omgaan met de capaciteit, kwaliteit en tijd van medewerkers. De inspectie organiseert in 2022 ontwikkeldagen/heidagen en stelt medewerkers in staat met eigen initiatieven te komen, zoals het houden van lunchlezingen en kennismanagementsessies en het (tussentijds) presenteren van onderzoek. Zij hebben ook toegang tot de opleidingen die onder auspiciën van de landelijke Inspectieraad worden gegeven, zowel voor beginnende als senior inspecteurs en onderzoekers.

3.6 Projectmatig werken

De IVD koppelt van meet af aan een relatief kleine capaciteit aan een uitgebreid takenpakket. Er lopen nog projecten en onderzoeken uit de oprichtingsfase terwijl zich nieuwe aandienen. Ook vergt de ambitie om de doorontwikkeling van de IVD voort te zetten energie en aandacht. Heldere sturing op basis van een integraal overzicht is dan ook onontbeerlijk. Met dat doel voor ogen heeft het projectmatig werken in 2021 een impuls gekregen. Begin 2022 moet de inspectie volledig projectmatig werken.

Colofon

Inspectie Veiligheid Defensie
Ministerie van Defensie

Locatie

Majoor Jan Linzelcomplex
Brasserskade 227a
2497 NX Den Haag

Postadres

Postbus 90701
2509 LS Den Haag

November 2021